

POSUDEK NA DISERTAČNÍ PRÁCI

Mgr. LENKY RAJDLOVÉ

FRANTIŠEK JAKUB PROKYŠ. ČESKOBUDĚJOVICKÝ MALÍŘ 18. STOLETÍ

Praha 2012

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Martin Zlatohlávek, Ph.D.

Disertační práce Mgr. Lenky Rajdlové představuje ucelené monografické zpracování života a díla českobudějovického malíře Františka Jakuba Prokyše. Jedná se o dosud nejkompletnější a nejpřesnější práci, která kdy byla napsána o uvedeném malíři. Mgr. Lenka Rajdlová získala k jejímu vyhotovení finanční podporu Grantové agentury Univerzity Karlovy v Praze (č. 64610).

Pro úspěšné vypracování disertační práce se musela autorka vyrovnat s velkým množstvím archivních dokumentů a literatury, kde dobře prokázala své schopnosti. Kromě početné literatury bylo zapotřebí kriticky revidovat především starší magisterskou práci Pavla Zadražila, *Jihočeský malíř František Jakub Prokyš 1713–1791*, obhájenou na FF UK roku 1985. S tímto úkolem se Mgr. L. Rajdlová velmi dobře vypořádala. Provedla revizi autorských určení Prokyšovi starší literaturou připisovaných obrazů a přinesla vlastní náhled a argumentačně podložená připsání. Vypracování předložené disertace bylo náročné rovněž na cestování. Práce vyžadovala realizaci velkého množství cest, především po jižních Čechách, za účelem studia a dokumentace jednotlivých uměleckých děl.

Práce je napsána kultivovaným jazykem se všemi náležitostmi odborného textu a ukazuje na odbornou zralost své autorky. Vyznačuje se logickým uspořádáním a členěním do kapitol. Disertační práce o malíři F. J. Prokyšovi má všechny standardní části obvyklé pro monografii umělce, tj. úvod, přehled dosavadního bádání, kapitoly věnující se životu a dílu malíře, katalog dochovaných maleb (závěsné obrazy, nástěnné malby, jiné práce), katalog nedochovaných nebo nezvěstných prací, práce připisované, seznam pramenů, zkratk, literatury, internetových odkazů a obrazovou přílohu.

Kapitoly o životě a díle Františka Jakuba Prokyše jsou koncipovány historicky. Na základě rozsáhlého studia archivních dokumentů poskytují vyčerpávající a s pečlivostí vypracovaný přehled o životních osudech malíře, jeho rodiny, zakázkách, objednavatelích, působení

v různých místech a dalších relevantních dokladech o jeho činnosti. Autorka vytěžila archivní materiál velmi svědomitě a precizně a přinesla rovněž řadu nových zjištění, především z dějin kapucínského a piaristického kláštera z Českých Budějovic, kteréžto fondy jsou uloženy v Národním archivu v Praze, dále pak kroniku Lucase Bernarda Schneidera a pamětní knihu Jana Víta Schwanthleho a Františka Eichlera. Celá práce je založena na velmi rozsáhlém archivním bádání.

Jednotlivá katalogová hesla jsou vypracována s velkou pečlivostí. Poskytují technické údaje, seznam pramenů a literatury, přehled bádání, stručnou historii a popis stavby (kde je to opodstatněné), popis obrazu či nástěnné malby a ikonografický rozbor. V katalogových heslech postrádám stylistické hodnocení, posouzení umělecké kvality a zasazení do kontextu Prokyšova díla. Uvítala bych rovněž, kdyby byla pro úplnost do katalogu zařazena část *Odmítnutá připsání*, kde by byly uvedeny všechny obrazy, které kdy byly spojeny s osobu malíře F. J. Prokyše. Za velmi kvalitně a přehledně vypracované považuji rovněž veškeré přílohy, obzvláště užitečný a dobře členěný Seznam pramenů (s. 225–225).

Výhrady bych vznesla proti zařazení kapitoly *Umělecké prostředí v Českých Budějovicích v 18. století*. Tato kapitola v rozsahu 43 stran nezapadá organicky do monografie malíře F. J. Prokyše. Rozsáhlá kapitola v úvodu nastiňuje historii města České Budějovice, tedy jednoho z míst Prokyšova působení, a následně pojednává v rámci podkapitol o vybraných stavbách Českých Budějovic jako např. o radnici, kostelech a kláštorech nebo o Samsonově kašně a dalších sochách a sousoších ve městě. Tato část disertační práce bezpochyby tvořila základ původní disertační práce kolegyně L. Rajdlové, jejíž název před změnou zadání zněl *Umělecké prostředí Českých Budějovic v 18. století*. Přestože kapitola sama o sobě představuje užitečný text, který přehledně přináší historii výstavby a výzdoby jednotlivých památek, v rámci monografie F. J. Prokyše je irelevantní. Domnívám se, že by pro monografii malíře bylo daleko přínosnější, kdyby na místě této kapitoly bylo pojednáno o malířství 18. století v jižních Čechách, o jednotlivých stylových proudech a vlivech jiných malířů a kdyby byla osobnost F. J. Prokyše zasazena do širšího kontextu umění v oblasti jižních Čech v 18. století (taková kapitola naopak v disertační práci zcela chybí).

Drobné připomínky, nepřesnosti či doporučení:

- V *Obsahu* bych doporučila uvádět rovněž umístění jednotlivých děl, obzvláště v případě nástěnných maleb (nejen tedy např. *F – I. Škapulířová kaple*, ale *F – I. Borovany, bývalý klášter augustiniánů kanovníků, Škapulířová kaple*).
- Do odborného textu není zvykem vkládat bezprostředně za jedno slovo dva odkazy na poznámku pod čarou (např. s. 63: *ve Slaném*.^{263,264}; s. 63: *Světeckého*.^{265,266}; s. 76: *listopadu*.^{318, 319}).
- Diplomové a jiné absolventské práce bývá zvykem zařazovat mezi prameny, nikoli mezi tiskem vydanou literaturu (Zadražil 1985).
- Kapitola „*Mládí a školení. 1713–1745*“ končí rokem 1745, zatímco následující kapitola „*První práce v jižních Čechách. 1748–1750*“ začíná teprve rokem 1748. Doporučila bych data v názvech kapitol upravit, neboť by bylo zapotřebí se ptát, co bylo tedy v letech 1745–1748.
- Doporučila bych zvážit název kapitoly „*Malíř s novou rodinou. 1767–1777*“. Určitě by bylo možné zvolit přiléhavější název, který by lépe ukazoval na jeho uměleckou činnost, která by měla být hlavním středem zájmu práce.
- Doporučuji neuvádět v textu pouze příjmení autorů, nýbrž při prvním uvedení rovněž plné křestní jméno, následně zkráceně (nikoli Zadražil, ale Pavel Zadražil, následně P. Zadražil). Uvádění pouhého příjmení proniká do odborného textu pod vlivem novinářského stylu psaní (nikoli Havel, ale prezident Havel nebo Václav Havel, ad.).
- Doporučovala bych uvádět v souladu se současnými zvyklostmi u označení techniky spíše „olej, plátno“ místo „olej na plátně“.
- U některých popisok obrazové přílohy chybí některé údaje, především uvedení lokality (např. obr. 27, 28, 30, 32, 36, 37, 40, 43, 51, 54).

Uvedené připomínky, drobné nepřesnosti či doporučení nikterak nesnižují obsahový přínos posuzované práce, která jinak splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu. Vzhledem k jejím kvalitám **navrhuji disertační práci Mgr. Lenky Rajdlové k obhajobě.**

V Olomouci, dne 30. prosince 2012

PhDr. Jana Zapletalová, Ph.D.
Univerzita Karlova v Praze
Katolická teologická fakulta
Ústav dějin křesťanského umění